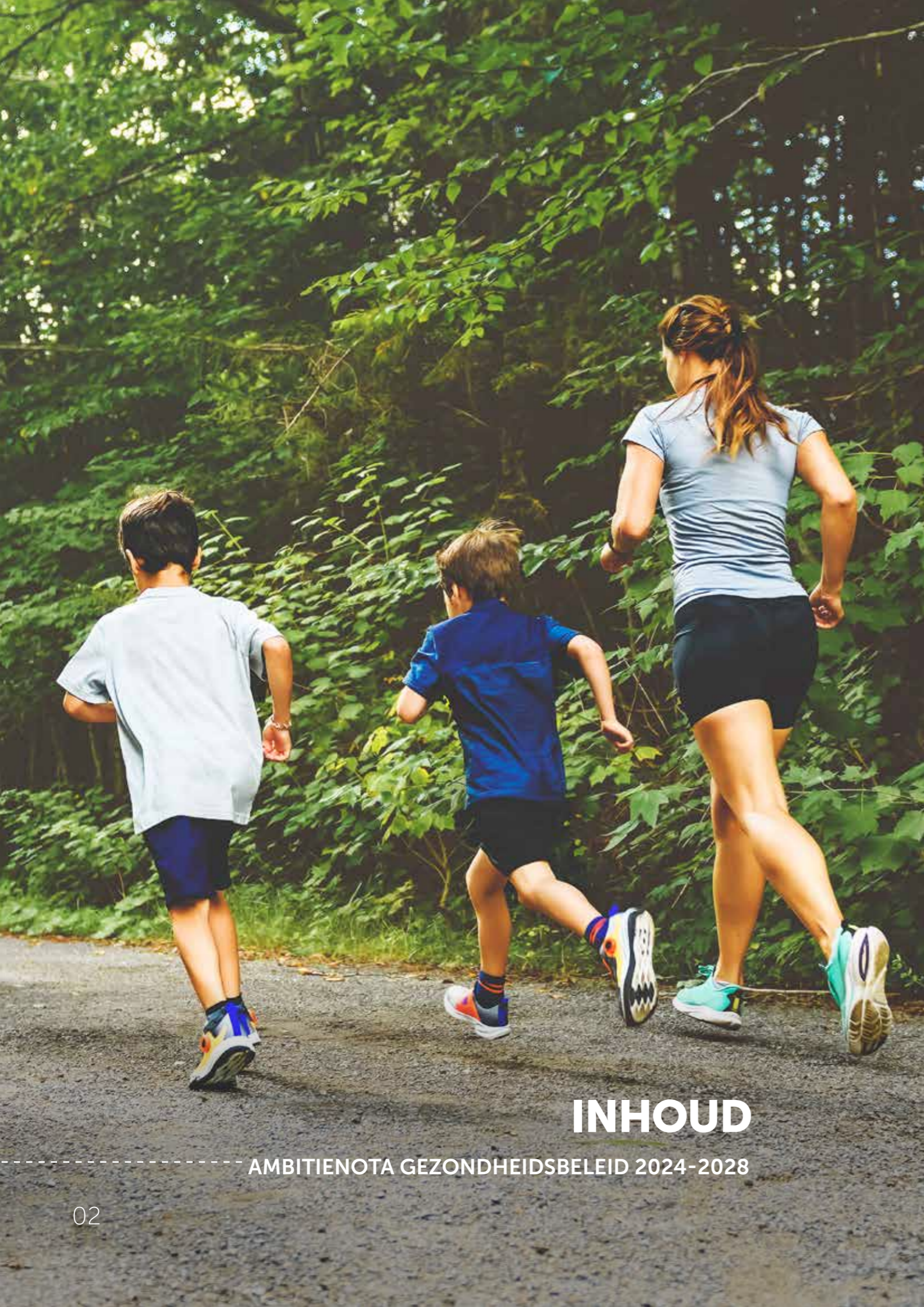

AMBITIENOTA GEZONDHEIDSBELEID 2024-2028

Herijking van de Ambitienota
gezondheidsbeleid 2018-2030

INHOUD

AMBITIENOTA GEZONDHEIDSBELEID 2024-2028

INHOUD

1. Inleiding	5
1.1 Kaders	5
1.2 Totstandkoming	6
2. Centrale uitgangspunten	9
2.1 De inwoner centraal	9
2.2 Preventieve aanpak	11
2.3 Gezond leven zo makkelijk mogelijk maken	14
2.4 De inclusieve samenleving	16
3. Ambitie en pijlers	19
4. Pijler 1: Positief ouderschap en gezonde hechting	21
5. Pijler 2: Een actieve gezonde leefstijl	25
6. Pijler 3: Psychisch gezond en weerbaar	33
7. Pijler 4: Sociale verbondenheid	39
8. Uitvoering, monitoring en financiering	45
9. Bijlage 1: Algemene cijfers	46
9. Bronnenlijst	48

1 | INLEIDING

Voor u ligt de herijkte ambitienota gezondheidsbeleid voor de periode 2024 - 2028. In deze ambitienota leest u de laatste ontwikkelingen omtrent gezondheidsbeleid en de herijkte 4 pijlers van de ambitienota gezondheidsbeleid 2018-2030. Per pijler vindt u een korte beschrijving van de cijfers, onze ambities, wat we hiervoor gaan doen en verbindingen met andere beleidsnota's.

In Roosendaal hechten we grote waarde aan het bevorderen van de gezondheid en veerkracht van onze inwoners door het stimuleren en faciliteren van een gezonde levensstijl en eigen regie. Onze benadering is gebaseerd op het vertrouwen in de kracht van onze inwoners. In de komende jaren blijven we ons inzetten voor de verbetering van de gezondheid van onze inwoners, met als doel dat iedereen zich in onze stad en dorpen gezond, welkom, thuis en veilig voelt. We streven naar gelijke kansen, verbondenheid en bestaanszekerheid voor iedereen, zoals uiteengezet in het collegeprogramma van 2022-2026.

Het collegeprogramma 'Zij aan Zij: een gemeente met ambitie' benoemt specifieke speerpunten die we in onze aanpak hanteren. Onze aanpak plaatst de inwoner centraal, gelooft in een preventieve benadering op zowel regionaal als lokaal niveau, en bevordert een gezonde levensstijl en een inclusieve samenleving door het zo eenvoudig mogelijk te maken.

1.1 KADERS

Gemeente Roosendaal heeft een wettelijke taak op het gebied van volksgezondheid. Zij is namelijk opdrachtgever van de lokale GGD en daarnaast verantwoordelijk voor het opstellen van gezondheidsbeleid (VNG, z.d.). De Wet Publieke Gezondheid (WPG) verplicht gemeenten om iedere vier jaar een nota lokaal gezondheidsbeleid vast te stellen. Ook de GGD valt onder deze wet, waarbij zij enkele wettelijke taken hebben zoals: jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding en gezondheidsmonitoren. Daarnaast voeren zij aanvullende taken uit voor de gemeente (GGD GHOR, 2021).

INLEIDING

AMBITIENOTA GEZONDHEIDSBELEID 2024-2028

1.2 TOTSTANDKOMING

In de versie van 2018 zijn er verschillende sessies georganiseerd met partners om de koers tot 2030 te bepalen. In 2023 hebben we deze koers samen met partners geëvalueerd en voorzien van de laatste relevante informatie. Dit heeft geleid tot de herijking van de ambitiesnota gezondheidsbeleid.

De speerpunten uit het landelijke gezondheidsbeleid (2020 t/m 2024), prioriteiten van het collegeprogramma, het Nationaal Preventieakkoord, Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), Integraal Zorgakkoord (IZA), Bewegvisie/RSDFIT!, GGD Gezondheidsmonitor en de input van partners zijn o.a. gebruikt als aanvulling voor deze lokale nota.

De gezondheidsmonitor van de GGD is een van de belangrijkste bronnen van informatie voor het cijfermatig onderbouwen van het gemeentelijk beleid. De GGD gezondheidsmonitor geeft een beeld van de specifieke trends en ontwikkelingen in de indicatoren die de gezondheidstoestand van o.a. de Roosendalers weerspiegelen. Daarnaast worden deze cijfers ook waar mogelijk afgezet tegenover het regionale beeld. Alle andere cijfers in deze gezondheidsnota zijn gescreend op vertrouwelijkheid en afkomstig uit onder andere de Brabantscan van de GGD, inwonersenquête Roosendaal, CBS of het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (tenzij anders vermeld). Tot slot zijn bevindingen uit de bewonersenquête meegenomen in de visie voor de komende jaren.

In de vorige gezondheidsnota vond u ook een toelichtingsnota. Hierin stond extra informatie verwerkt omtrent de vier pijlers. Deze periode is er echter voor gekozen om de toelichtingsnota te verwerken in de gezondheidsnota. Zo wordt er een duidelijker beeld geschetst per onderwerp, achtergrond en pijler.

2 | CENTRALE UITGANGSPUNTEN

De centrale uitgangspunten voor de update van de nota zijn:

- De inwoner centraal
- Preventie aanpak
- Een gezond leven zo makkelijk mogelijk maken
- De inclusieve samenleving

2.1 DE INWONER CENTRAAL

In onze gemeente zetten we ons gezamenlijk in voor de verbetering van zowel stad als dorpen, in nauwe samenwerking met anderen. Hierbij staat de wens en behoefte van onze medeburgers centraal, wat een essentieel onderdeel vormt van ons streven. Participatie vormt de kern van onze groeiende en bloeiende gemeenschap. Door actief naar elkaar te luisteren en in gesprek te gaan, streven we naar betrokkenheid en vertrouwen om zo een aangename leefomgeving te creëren.

Participatie begint met het besef dat het doorvoeren van veranderingen gevolgen heeft voor anderen, met de intentie om hen daarbij te betrekken. In onze democratie betekent betrokkenheid niet per se het altijd eens zijn met elkaar. Participatie is geen wondermiddel om iedereen dezelfde richting op te laten kijken, maar veeleer een krachtig middel om de ander te begrijpen, diens wensen te kennen en je eigen positie ten opzichte van de ander te bepalen. Als gemeente profileren we onszelf ook; ons bestaansrecht is verbonden met de samenleving. Onze voornaamste drijfveer is het streven naar een gelukkige en gezonde gemeenschap. Soms betekent dit het maken van moeilijke keuzes, maar altijd met het hart op de juiste plaats. Voor de gemeente Roosendaal is participatie geen formele verplichting, maar een fundament van goed bestuur. Dit betekent dat we in programma's, prioriteiten en reguliere werkzaamheden waar mogelijk samenwerken met de juiste betrokkenen; zij aan zij.

Nationaal Programma Roosendaal

Binnen de gemeente Roosendaal zetten we meer in op wijken die extra aandacht nodig hebben. Voor een periode van twintig jaar is het Nationaal Programma Roosendaal uitgerold (NPR). Hierin gaat het Rijk samen met negentien gemeenten de leefbaarheid en veiligheid weer op orde brengen in bepaalde focusgebieden. Op een aantal van deze plekken zijn problemen zoals werkloosheid, woonproblematiek, criminaliteit, (jeugd)zorg, schulden, armoede en onderwijsachterstanden meer aanwezig in vergelijking met andere gebieden. Het NPR heeft tot doel om deze problematiek te doorbreken en inwoners toekomstperspectief te bieden. Naast de inzet op bovenstaande problematiek wordt ook ingezet op de verbetering van de woningvoorraad, leefomgeving, schoolstimulering en arbeidsparticipatie.

CENTRALE UITGANGSPUNTEN

AMBITIENOTA GEZONDHEIDSBELEID 2024-2028

NPR schetst dat een omgeving zonder toekomstperspectief jongeren kwetsbaarder maakt voor verleidingen van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. In de gemeente Roosendaal wordt ingezet op de wijken Langdonk, Kroeven, Westrand, Centrum-Oud en Kalsdonk.

Positieve Gezondheid, een Kansrijke Start, een gezonde leefomgeving, sociale cohesie en mentale gezondheid zijn cruciale elementen om uitdagingen het hoofd te bieden en om op een doeltreffende manier met levensstress om te gaan, met behulp van (professionele) ondersteuning. Met name in kwetsbare wijken kunnen gezondheidsachterstanden aanzienlijk zijn en langdurig aanhouden. Het vinden van effectieve interventies blijft dan ook een uitdaging voor de komende jaren, en dit kan mogelijk leiden tot verschillende benaderingen per wijk. De herziene pijlers anticiperen hierop door het vaststellen van doelstellingen voor de komende jaren (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2022).

Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2024 is er één wet die alles regelt voor de ruimte waarin we wonen, werken en verblijven (de fysiek leefomgeving): de Omgevingswet. Deze nieuwe wet geldt voor alle inwoners en ondernemers in Nederland. De Omgevingswet bundelt de regels voor alles wat u buiten ziet, hoort en ruikt. Denk bijvoorbeeld aan: bouwen, milieu, bodem, water, natuur en monumenten. In de Omgevingswet staan regels over participatieprocedures als deze nodig zijn om een initiatief of ontwikkeling mogelijk te maken. De bredere kijk op de omgeving komt terug in de Omgevingsvisie Roosendaal Verbonden Stad. Deze visie beschrijft de gewenste ontwikkeling van de omgeving van de gemeente voor de komende 10 tot 15 jaar. Hierin wordt ook het onderwerp 'sociaal' besproken wat zich onder andere richt op onderwerpen als gezondheid en zorg.

De nieuwe Omgevingswet maakt het mogelijk om het beleid en de aanpak rondom een gezonde leefomgeving stevig te verankeren, rekening houdend met de samenstelling van wijken en de behoeften van inwoners. De gemeente kan met deze wet de eigen ambities bepalen voor een gezonde leefomgeving en deze opnemen in de lokale Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Enkele overeenkomsten zijn bijvoorbeeld de vergrijzing, waarbij ouderen langer thuis blijven wonen, maar waarbij er meer ontmoetingsruimtes en andere (collectieve) voorzieningen gecreëerd worden.

Collegeprioriteiten

Met 'een gezond leven zo makkelijk mogelijk maken' en 'de inclusieve samenleving' lichten we 2 collegeprioriteiten uit als rode draad door het gezondheidsbeleid. Echter is gezondheid een breed begrip. Daarom verwijzen we ook naar andere collegeprioriteiten die een belangrijke impact hebben op dit onderwerp. Denk daarbij aan 'leefbare en veilige buurten en dorpen', 'bestaanszekerheid voor alle inwoners', 'een goede toekomst voor onze kinderen' en 'ruim baan voor fietsers'.

2.2 PREVENTIEVE AANPAK

Van zorg naar gezondheid is de beweging die het college de komende jaren wil maken. Hiervoor is preventie het middel. Dit doen we niet alleen. Zowel landelijk als regionaal wordt ingezet op een preventieve manier om te werken aan gezonde inwoners. Om uitvoering te geven aan de speerpunten heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een Nationaal Preventieakkoord opgesteld. In dit landelijke akkoord zijn samen met gemeenten, sportbonden en maatschappelijke partners maatregelen vastgelegd om de gezondheidsproblemen terug te dringen. Afspraken die daar gemaakt zijn, gaan over een gezonder leven in 2040, rookvrij leven in 2040, minder mensen met overgewicht, minder alcohol drinken, verbreding van de preventieaanpak mentale gezondheid en meer sporten en bewegen. Om deze beweging te maken heeft het Rijk een aantal regelingen opgesteld om deze doelen lokaal en regionaal uit te voeren, zoals het GALA en IZA.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) & Integraal Zorg Akkoord (IZA)

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) omvat afspraken die gemaakt zijn tussen het ministerie van VWS, de GGD, zorgverzekeraars en gemeenten. Met als doel: het bereiken van een gezonde generatie in 2040. Met het GALA akkoord kan een gemeente aan de slag met een samenhangende integrale aanpak op gezondheid, sport & bewegen én de sociale basis. Deze gezonde generatie kan worden bereikt door het ontwikkelen van een gezonde leefomgeving waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten én kunnen sporten en bewegen. Middels deze regeling versterken we de sociale basis, blijven inwoners mentaal gezond en weerbaar én kunnen vitaal ouder worden.

Het GALA is opgesteld aan de hand van drie thema's:

1. Sport, bewegen en cultuur.
2. Gezondheid & Sociale basis.
3. Ondersteunende onderdelen.

Het GALA streeft daarnaast ook naar het bevorderen van een lokale en regionale keten-aanpak. In de praktijk betekent dit het uitzetten van een gezamenlijke koers met de verschillende betrokken organisaties, waarbij hun dienst-, hulp of zorgverlening wordt afgestemd op de betreffende doelgroep (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2023). De regeling loopt nu tot en met 2026.

Vanuit GALA is er ook specifieke aandacht voor doelgroepen in een kwetsbare situatie, waarvoor gezond en actief leven niet vanzelfsprekend is. Mensen die in hun bestaanszekerheid worden bedreigd door financiële problemen of schulden, zullen extra ondersteund en gestimuleerd moeten worden om hiermee aan de slag te gaan. Dit terwijl juist deze doelgroep extra vatbaar is voor een ongezonde leefstijl en een slechte gezondheid, omdat de stress en beperkte mogelijkheden die gepaard gaan met financiële problemen, zorgen voor beperkte mogelijkheden.

Het Integraal Zorgakkoord (IZA) is een onderdeel van het nieuwe landelijke gezondheidsbeleid. Het IZA heeft het doel om de zorg betaalbaar, toegankelijk en goed te houden. Hierbij wordt uitgegaan van waarde gedreven en passende zorg. Deze komt samen met en rondom de patiënt/inwoner tot stand, waarbij het uitgangspunt is dat het gaat over gezondheid in plaats van over ziekte.

In 2023 heeft een groot aantal zorgpartijen samen met de gemeenten en zorgverzekeraars een regioplan opgesteld over de ketenaanpakken IZA voor de regio. Wat het IZA uniek maakt, is dat het een integrale financiering is tussen alle partijen en het een verplichting is om deze ketenaanpakken te implementeren vanaf 2024. Deze aanpakken zijn:

- Kansrijke Start
- Aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen
- Gecombineerde leefstijlinterventie bij overgewicht van volwassenen
- Valpreventie
- Welzijn op Recept

Het GALA en IZA lopen hand in hand met elkaar. Aanpakken uit het IZA zijn ook onderdelen van de themalijnen uit het GALA. Dit geeft ons als college de kans om reeds bestaande programma's als Welzijn op Recept en Kansrijke Start lokaal en direct te versterken en om regionaal inzichten te kunnen delen om gezondheidswinst te bewerkstelligen.

De gemeente Roosendaal speelt een belangrijke rol bij de uitvoering van het GALA/ IZA namens de subregio West-Brabant West als bestuurlijk trekker. Sinds 2016 werkt de gemeente Roosendaal in het samenwerkingsverband Grip op Kwetsbaarheid. In 2022 is deze samenwerking van alle welzijns-gezondheids- en zorgpartijen opnieuw bekrachtigd met een koersdocument en met ingang van 2023 zijn alle gemeenten van West Brabant West (WBW) aangesloten bij dit samenwerkingsverband. De uitvoering van het koersdocument vindt op bestuurlijk, management en beleidsniveau plaats. Met name is de samenwerking van alle partijen tijdens zogenaamde 'werkplaatsen' uniek en effectief te noemen. Landelijke ontwikkelingen en trends worden op WBW-schaal besproken en uitgewerkt.

Beweegvisie en RSDFIT!

In Roosendaal hebben we al enige tijd het lokale sport- en preventieakkoord samengevoegd tot de beweegvisie/RSDFIT! In 2021 is in Roosendaal de Beweegvisie 2030: sport als middel vastgesteld met de ambitie dat in 2030 de inwoners van Roosendaal voldoende beweging en een vitale en actieve leefstijl hebben. Binnen de beweegvisie staan deze pijlers centraal.

- 1. Sterke basis:** het op orde krijgen en houden van de infrastructuur. Denk aan sterke verenigingen, goede sportaccommodaties en sporten & bewegen in de buitenruimte.
- 2. Gezonde inwoners:** alle inwoners -met en zonder handicap- moeten mee kunnen sporten & bewegen (in aansluiting op de uitgangspunten van 'Inclusieve samenleving').
- 3. Presteren in de top:** gemeente Roosendaal zet in op sportevenementen en geven sportaanbieders de ruimte om topsporters een plek te bieden.

Het uitvoeringsplan staat beschreven in het Roosendaalse FIT! Akkoord, waarin meer dan 90 partners aangegeven hebben samen te willen werken aan de gezondheid van onze inwoners. Daarnaast bevat het FIT! Akkoord ambities voor een gezonde leefstijl en is het daarmee de lokale uitwerking van het Nationaal Sportakkoord, de gezondheidsnota en het Nationaal Preventieakkoord (2023). In RSDFIT! staat het bevorderen van voldoende lichaamsbeweging en een actieve, vitale levensstijl centraal. De partners die zijn aangesloten bij RSDFIT! dragen bij aan de overkoepelende visie van het initiatief, met als doel de bewoners enthousiast te maken over het onderwerp RSDFIT!. De belangrijkste pijlers van het RSDFIT!-akkoord zijn het stimuleren van regelmatige lichaamsbeweging, het bevorderen van gezonde voedingsgewoonten, en het streven naar toegankelijkheid en inclusiviteit.

Preventie- en handhavingsplan Alcohol

De Drank en Horecawet (DHW) verplicht de gemeente om vierjaarlijks een apart Preventie- en Handhavingsplan Alcohol vast te laten stellen door de raad, deze wordt daarom opnieuw aangeboden in 2024. In 2023 heeft een NIX-18 bijeenkomst plaatsgevonden waarin nieuwe input is gegeven voor de herijking van de nota preventie- en handhavingsplan alcohol. Belangrijke thema's binnen dit plan zijn: bewustwording bij ouderen vergroten, aanbieden van weerbaarheidstrainingen, en activiteiten onder toezicht door bijvoorbeeld jongerenwerk.

Preventie van alcoholgebruik onder jongeren maakt nadrukkelijk deel uit van Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en is daarom niet opgenomen in de nota gezondheid. Wel wordt binnen het speerpunt 'psychisch gezond en weerbaar' aandacht besteed aan het weerbaar maken van jongeren in relatie tot groepsdruk en het gebruik van alcohol, drugs, social media en gamen.

2.3 EEN GEZOND LEVEN ZO MAKKELIJK MOGELIJK MAKEN

Veel regelingen gaan uit van de eigen kracht en zelfredzaamheid bij het verbeteren of in stand houden van de gezondheid van onze inwoners. Prioriteit 9 van het collegeprogramma 2022-2026 'Een Gezond Leven Zo Makkelijk Mogelijk Maken' benoemt het belang van gezondheid vooral bij onze inwoners in een kwetsbare situatie. Samen met onze partners in de regio willen we de huidige focus op ziekte en zorg ombuigen naar het bevorderen van een Positieve Gezondheid. We ondersteunen inwoners, zodat zij de regie over hun leven houden. Ouderen kunnen daardoor langer zelfstandig thuis wonen en deelnemen aan de samenleving. Daarnaast kiezen we ook bewust voor een perspectief voor de lange termijn, gericht op een gezonde generatie in 2040.

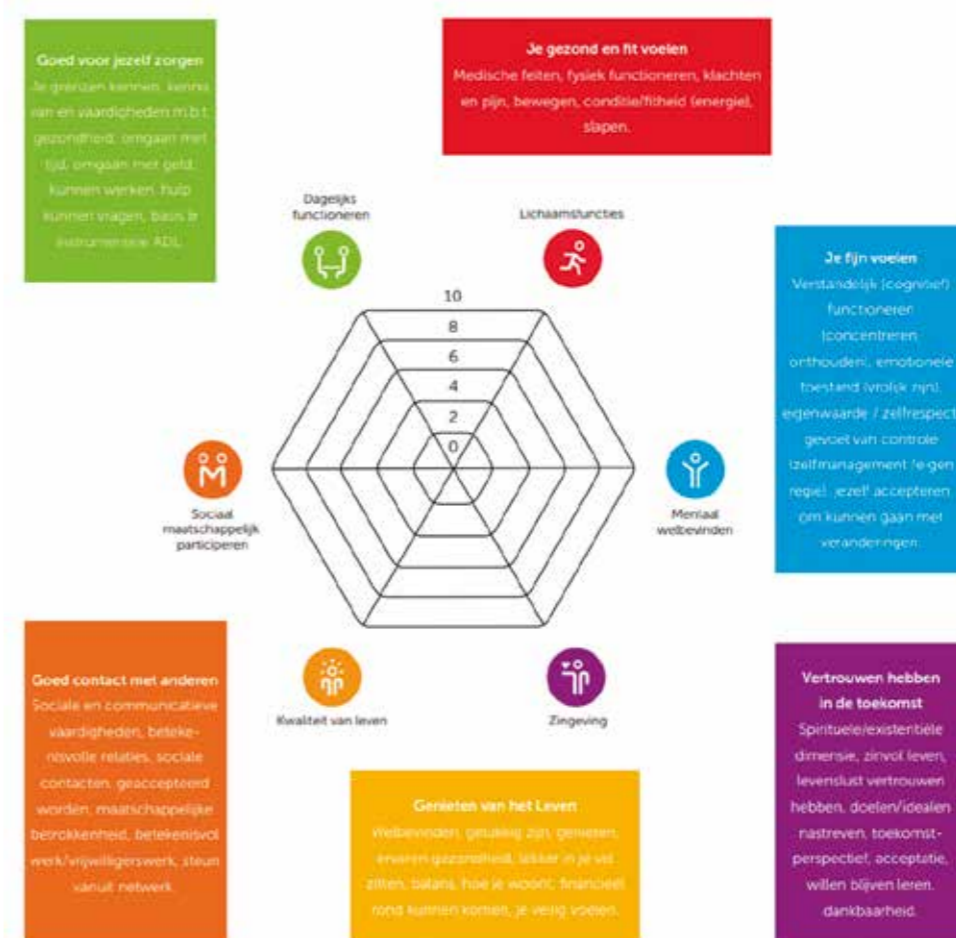
Als gemeente willen we binnen onze mogelijkheden maximaal bijdragen aan:

- Minder achterstanden op het gebied van gezondheid
- Goede zorg en ondersteuning voor iedereen
- Een sterkere mentale gezondheid en weerbaarheid van onze jongeren
- Voldoende mogelijkheden voor ontmoeting op buurtniveau
- Woningen die aansluiten op de woonzorgbehoeften van onze inwoners

'Positieve Gezondheid' is een methodiek en vormt het uitgangspunt voor de manier waarop we kijken naar de veerkracht en gezondheid van onze inwoners. Gezondheid omslaat vele gebieden. Het draait om meer dan "niet ziek zijn". Het gaat over je leven betekenisvol in kunnen vullen, je veerkracht en weerbaarheid, het meedoen in de maatschappij en om kunnen gaan met tegenvallers in het leven. Daarnaast is het belangrijk dat mensen weten dat ze voldoende moeten bewegen, gezond eten, voor zichzelf zorgen en contacten onderhouden op sociaal gebied. Echter "weten is nog geen doen", sommige mensen moeten ondersteund worden in het aanpakken en het daadwerkelijk doen. Daarbij is het wel belangrijk dat het verschil tussen niet willen en niet kunnen duidelijk is. Intrinsieke motivatie is van belang om "in beweging te komen".

Positieve Gezondheid biedt effectieve richtlijnen om inzicht te verkrijgen in de persoonlijke prioriteiten van iemand, wat diegene zelf kan ondernemen en graag wil veranderen. De benadering van Positieve Gezondheid benadrukt wat mensen nog wel kunnen doen om hun leven zinvol te maken en deel te nemen aan de samenleving. Door gesprekken aan te gaan met bewoners, professionals, vrijwilligers, familie, enzovoort, ontdekken we wat iemand motiveert en belangrijk vindt op de zes verschillende levensgebieden. Hierbij staat niet de oplossing centraal, maar juist de veerkracht en eigen regie van de inwoner. Zij kunnen het beste aangeven waaraan ze willen werken, wat ze willen verbeteren of wat voor hen van waarde is.

De gemeente Roosendaal stimuleert het gebruik van de methode 'Positieve Gezondheid' door deze op te nemen in relevante subsidieregelingen. Op deze manier worden (zorg)professionals aangemoedigd om verder te kijken dan hun eigen vakgebied. Het aanpakken van bijvoorbeeld bestaanszekerheid en schuldhulpverlening kan een beter startpunt zijn voor de inwoner dan het bevorderen van beweging of gezondere voeding, enzovoort. Door de belangrijkste levensgebieden van de inwoner op dat moment aan te pakken, ontstaat er ruimte voor de aanpak van andere levensgebieden, zoals te zien in figuur 1 ("Gezondheid breed op de agenda", 2020) (Institute for positive health, z.d.).

Figuur 1: spinnenweb van de Positieve Gezondheid (Institute for positive health, z.d.).

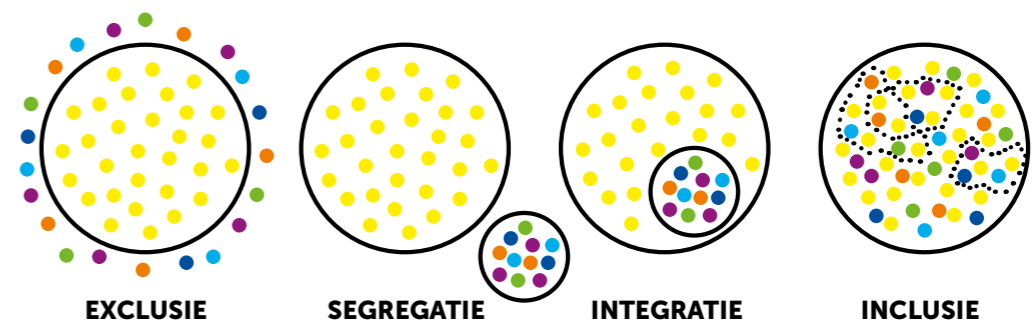
2.4 DE INCLUSIEVE SAMENLEVING

“Een inclusieve samenleving is een samenleving waarbij mensen op alle onderdelen van het leven mee kunnen doen en gelijke kansen ervaren”.

Mensen die uitsluiting, discriminatie of racisme ervaren op één of meer onderdelen van het leven, worden belemmerd in hun persoonlijke ontwikkeling en het vervullen van hun behoeften. Dat heeft tot gevolg dat de kans op lichamelijke en mentale problemen toeneemt. Deze problemen kunnen vervolgens leiden tot verdere (zelf-) uitsluiting, eenzaamheid en een verergering van gezondheidsproblemen zoals angsten, stemmingsstoornissen en depressie.

Om deze negatieve effecten tegen te gaan, zetten we in op het inclusief maken van ons beleid en ontwikkelen we een integrale inclusieve werkwijze op alle beleidsterreinen. We hebben hiervoor een [routeplan Inclusieve samenleving](#) opgesteld dat onderdeel uitmaakt van het collegeperiode overstijgende [Programma Meedoen en gelijke kansen 2024 - 2026](#).

Het bevorderen van kansen en het wegnemen van belemmeringen draagt bij aan de autonomie, de veerkracht en het zelfvertrouwen van inwoners. Wat weer leidt tot meer lichamelijke en mentale gezondheid omdat mensen kansen ervaren om zich te ontwikkelen op een manier die bij hen past.

AMBITIE EN PIJLERS

AMBITIENOTA GEZONDHEIDSBELEID 2024-2028

3 | AMBITIE EN PIJLERS

De gemeente Roosendaal heeft voor de beleidsperiode 2018 - 2030 gekozen voor een langetermijnvisie met vier pijlers (zie figuur 3), die ook in dit herijkte plan behouden blijven. De pijlers van het gezondheidsbeleid zijn:

1. Positief ouderschap en gezonde hechting
voor sociaal kwetsbare ouders/ opvoeders met kinderen van -9 mnd tot 12 jr

2. Een gezonde actieve leefstijl
voor de jeugd en - inactieve - volwassenen en ouderen van 0 tot 99 jr

Naar een gezond en veerkrachtig Roosendaal

3. Psychisch gezond en weerbaar
voor de jeugd en sociaal kwetsbare volwassenen van 4 tot 64 jr

4. Sociale verbondenheid
voor sociaal kwetsbare volwassenen en ouderen van 19 tot 99 jr

Op de volgende pagina's laten we per pijler zien wat het vraagstuk is, wat we de komende periode willen bereiken en wat we hiervoor gaan doen.

PIJLER 1: POSITIEF OUDERSCHAP EN GEZONDE HECHTING

WAAROM

Niet alle kinderen in Roosendaal hebben evenveel kansen op een goede start om gezond en veilig op te groeien. Er zijn verschillen in gezondheid van kinderen tussen de verschillende wijken.

Voor de (latere) fysieke en mentale gezondheid van kinderen zijn met name de eerste 1000 dagen, inclusief de maanden voor de zwangerschap, van cruciaal belang. Het welzijn en de gezondheid van ouders en kind voor, tijdens en na de zwangerschap blijken een belangrijke voorspeller te zijn van die latere fysieke en mentale gezondheid. Tijdens de eerste periode wordt de basis gelegd voor onder andere de wijze van stofwisseling, het immuunsysteem en de emotionele hechting van het kind. Wie als kind opgroeit in een liefhebbende, beschermende omgeving en een gezonde leefstijl aanleert, heeft betere kansen op een goede gezondheid later in het leven. Daarom ondersteunen we de Roosendaalse jeugd en hun ouders om een gezonde start te maken, om daarmee gezondheidsverschillen te kunnen verkleinen. Bij kinderen die opgroeien in een situatie met een stapeling van problemen kan een gezonde ontwikkeling onder druk komen te staan.

Het bieden van opvoedondersteuning en begeleiding aan kinderen en hun opvoeders zorgt ervoor dat het gezin weer zelfstandig kan functioneren in de samenleving. Thuiszorg West Brabant (TWB), de aanbieder van de Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar verzorgt opvoedondersteuning aan ouders van kinderen van 0 tot 4 jaar. Ouders kunnen hiervoor terecht bij het consultatiebureau (op afspraak of tijdens het inlooppreekuur) en digitaal kunnen zij vragen stellen via de ouderchat. Ouders van kinderen van 0 tot 12 jaar kunnen telefonisch en via de chat terecht bij de GGD. Aan ouders van kinderen in de puberleeftijd wordt de training "Lekker Puberaal" aangeboden. Wanneer er meer ondersteuning nodig is dan kunnen kinderen van 2 tot 14 jaar en hun ouders terecht bij Don Bosco. Zij bieden opvoedondersteuning en gezinscoaching aan. In veel gevallen kan hiermee worden voorkomen dat er een beroep moet worden gedaan op specialistische (jeugd)zorg.

Een ander aspect is het creëren van een hechte relatie binnen het gezin en het ontwikkelen van positief ouderschap daar waar dit niet vanzelf ontstaat. De gemeente Roosendaal heeft een aanbod van initiatieven die dit stimuleren en daarmee het positief ouderschap bevorderen. Deze initiatieven bestaan onder andere uit VoorZorg, Stevig Ouderschap, Buurtgezinnen en Video Home Training.

PIJLER 1 POSITIEF OUDERSCHAP EN GEZONDE HECHTING

AMBITIENOTA GEZONDHEIDSBELEID 2024-2028

HET BEELD IN CIJFERS

Een op de zes kinderen in Nederland heeft geen goede start. Zij kunnen hierdoor later psychische, sociale en/of fysieke problemen ervaren zoals suikerziekte, hart- en vaatziekten en overgewicht. De gezondheid van een kind voor, tijdens en na de geboorte is een belangrijke voorspeller van problemen op latere leeftijd.

Volgens de cijfers op Brabantscan hadden 6% van de Roosendaalse ouders behoefte aan opvoedondersteuning in 2017, de afgelopen jaren is dit relatief hetzelfde gebleven. Hierbij heeft 13% ook daadwerkelijk hulp gezocht bij professionals. Dit is vergelijkbaar met West-Brabant.

Van de gezinnen in West-Brabant is 16% bezorgd over de financiële situatie in de toekomst. Hierbij heeft 10% van de gezinnen in Roosendaal daadwerkelijk (enige) moeite met rondkomen. Daarnaast blijkt ook dat het percentage kinderen dat langer doet over de basisschool en het percentage schoolverlaters in Roosendaal in negatieve zin afwijken van het landelijk gemiddelde (GGD West-Brabant, 2022).

WAT WILLEN WE BEREIKEN

AMBITIE:

Alle Roosendaalse kinderen krijgen de kans om gezond en veilig op te groeien.

DOEL:

Eén van de doelen is dat meer ouders/opvoeders in Roosendaal hun ouderschap ervaren als positief en dat zij in staat zijn om een gezonde hechte relatie op te bouwen met hun kinderen. Hierbij wordt extra focus gelegd op kinderen en jeugdigen tot en met 23 jaar. Verschillende factoren zijn van invloed op de mate waarin kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien tot vitale en veerkrachtige volwassenen. Door gezinnen te ondersteunen kan een negatieve invloed op de kinderen worden voorkomen.

We blijven ons specifiek richten op burgers die zich in een sociaal kwetsbare situatie bevinden of een lage sociaal-economische status (SES) hebben, vooral binnen gezinnen. Ons doel is het doorbreken van intergenerationele gezondheidsverschillen, waarbij we ons concentreren op de overdracht van gezondheidskwesaties van ouders op kinderen. We streven ernaar om problemen te begrijpen, gelijke kansen te creëren, achterstanden weg te werken en ook het perspectief van jongeren te verschuiven. Dit omvat onder andere het bevorderen van de beleving van Positieve Gezondheid, het bieden van reële perspectieven op de arbeidsmarkt en het streven naar gelijkwaardige participatie in alle aspecten van het leven, binnen een inclusieve samenleving. Dit initiatief sluit aan bij bredere welvaartsdoelstellingen en het Nationaal Programma Roosendaal (NPR).

WAT GAAN WE HIERVOOR DOEN

Voortzetten programma Kansrijke Start

Dit gaat over de periode van min 10 maanden (voordat de conceptie heeft plaatsgevonden) tot 2 jaar. Deze periode vormt de basis voor positief ouderschap en gezonde hechting. De rol van preventie is hierbij groot. Zo is er sinds twee jaar het programma "Nu Niet Zwanger" om ongeplande en ongewenst zwangerschappen te voorkomen, ook is er vanaf 1 juli 2022 wettelijk het prenataal huisbezoek voor aanstaande ouders in een kwetsbare situatie en zijn er de programma's Voorzorg en Stevig Ouderschap. Dit alles om escalatie te voorkomen. Daarnaast weten de organisaties die bij deze doelgroep betrokken zijn elkaar steeds beter te vinden en is er een lokale coalitie die geregeld bij elkaar komt. Samen wordt bekeken welke stappen er gezet moeten worden om ervoor te zorgen dat de eerste 1000 dagen kansrijker worden.

Extra focus op ouders in een kwetsbare situatie

Doorpakken op ouderschaps- en opvoedondersteuning voor alle gezinnen in Roosendaal met een extra focus op ouders in een kwetsbare positie. Deze ondersteuning wordt bevorderd door het blijvend vast te leggen in (subsidie)afspraken omtrent de jeugdgezondheidszorg 0 tot 18 jaar, de jeugdprofessionals en Inwonersondersteuning Roosendaal. Maatschappelijke partners hebben hier de afgelopen jaren al uiting aan gegeven. Een goed voorbeeld hiervan zijn de stimuleringsprogramma's Instapje en Opstapje. De onderwijskansen van kinderen van 1 tot 2 jaar uit achterstandssituaties worden hiermee vergroot en is er aandacht voor een betere aansluiting op de basisschool van 2 tot 4jarige kinderen uit achterstandssituaties.

Verbeteren van inzicht en informatiepositie.

Verbetering van inzicht en informatievergarig, onder meer door het onderzoeken van mogelijke ondersteuningsmogelijkheden, waarbij ook wordt geëvalueerd op basis van de aard, omvang en oplossingen voor de problemen die specifiek gerelateerd zijn aan personen ouder dan 18 jaar. Tevens wordt de impact van interventies die worden geïmplementeerd in het kader van het Nationaal Programma Roosendaal (NPR) nauwlettend gevolgd.

Jeugdagenda

In het eerste kwartaal van 2024 zullen we de jeugdagenda voor de periode 2024-2027 vaststellen. Dit document voor groei en ontwikkeling in Roosendaal bevat de ambitieuze doelen waarop de kinderopvang, het onderwijs, de gemeente en diverse andere partners zich de komende jaren zullen richten. Het hoofddoel is om de jeugd in Roosendaal een zo gelukkig en zelfstandig mogelijke opvoeding te bieden, zodat zij in de toekomst een goede basis hebben en volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving.

Verbinding met ander beleid

- Bestaanszekerheid en kindgericht armoedebeleid
- Onderwijsbeleid
- Preventie met gezag
- Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026

PIJLER 2: EEN ACTIEVE GEZONDE LEEFSTIJL

WAAROM

Een actieve en gezonde leefstijl draagt bij aan de lichamelijke en geestelijke gezondheid van mensen in het algemeen, maar draagt in het bijzonder bij aan het vitaal en gezond ouder worden en geeft de best mogelijke start voor kinderen. Wanneer kinderen regelmatig bewegen, helpt dit bij de ontwikkeling van gezonde botten, motoriek en fitheid. De mate waarin kinderen al op jonge leeftijd gewend zijn te bewegen, blijkt bovendien in belangrijke mate bepalend te zijn voor de hoeveelheid sport en bewegen op latere leeftijd (Kenniscentrum sport & bewegen, z.d.).

Kinderen en tieners, met een gezond gewicht, zitten vaker beter in hun vel dan leeftijdgenoten met overgewicht. Kinderen met overgewicht hebben vaak te maken met stigmatisering en pesten. Het gevolg is dat zij hierdoor meer kans op lage zelfwaardering en daarmee samenhangende psychosociale problemen hebben, zoals bijvoorbeeld eenzaamheid, verdriet en stress. Overgewicht is ongezond voor het lichaam en vergroot bovendien de kans op ziekte en uitval. Dit kan weer tot meer ziekteverzuim en hogere maatschappelijke kosten voor arbeidsongeschiktheid en gezondheidszorg leiden. Mensen die worden beperkt of ziek zijn door (ernstig) overgewicht, participeren vaker niet of onvoldoende in de samenleving in vergelijking met mensen die een gezond gewicht hebben (Bieleman et al., z.d.). Bovendien vermindert een gezonde leefstijl op jonge leeftijd, het risico op geheugenproblemen en dementie op latere leeftijd.

Gezondheid en welzijn worden door meerdere factoren en combinaties ervan, beïnvloed. Denk bijvoorbeeld aan het wel of niet hebben van een handicap en/of genoeg geld om van te leven. Van mensen met een handicap en/of een inkomen rond het sociaal minimum weten we dat ze vaak minder sporten, omdat er meer belemmeringen worden ervaren om te bewegen en dat zij minder vaak lid zijn van een sportvereniging. De financiële drempel, de (on)mogelijkheden om deel te nemen, naast andere sociale en/of persoonlijke factoren zijn hiervan enkele belangrijke oorzaken. Het inzetten van zowel landelijke als lokale initiatieven, uitbreiden van een gezonde leefomgeving, het extra investeren in de buitenruimte en het juist doorverwijzen naar het huidige aanbod en (financiële) regelingen, zoals stichting Paul en andere voorzieningen, stimuleren inwoners binnen gemeente Roosendaal om meer te gaan bewegen (Butselaar, 2022). Op deze manier dragen we bij aan het verminderen van gezondheidsverschillen en het vergroten van een gezonde leefstijl.

PIJLER 2 EEN ACTIEVE GEZONDE LEEFSTIJL

AMBITIENOTA GEZONDHEIDSBELEID 2024-2028

BEELD IN CIJFERS

Leeftijdsgroepen die we hanteren bestaan meestal uit:

	Leeftijden
Kinderen	0-11 jaar
Jongeren	12-18 jaar
Volwassenen	18-64 jaar
Ouderen	65+ jaar

Cijfers over bewegen

Uit de gezondheidsmonitor 2021 blijkt dat 45% van de kinderen en 16% van de Roosendaalse jongeren voldoen aan de nieuwe beweegrichtlijn van dagelijks 1 uur bewegen. De hoeveelheid kinderen dat lid is van een sportvereniging is de afgelopen jaren flink afgenomen met 84% naar 65% (GGD, 2021). Dit heeft mogelijk te maken met de coronapandemie, waarbij veel sportverenigingen voor bepaalde tijd de deuren hebben moeten sluiten en abonnementen dus zijn stopgezet door de sporters zelf (NOCNSF, z.d.).

De gezondheidsmonitor 2020 voor volwassenen geeft aan dat 53% van de volwassenen en 40% van de ouderen voldoet aan de beweegrichtlijn van 2,5 uur per week bewegen.

Op het gebied van sporten is het percentage Roosendaalse volwassenen gelijk gebleven met 51% tegenover 56% in West-Brabant. Ouderen zijn wel meer gaan sporten. Hierbij is een stijging waargenomen van 32% naar 36%, waardoor Roosendaalse ouderen meer sporten dan de gemiddelde inwoner in West-Brabant (GGD, 2021b).

Cijfers overgewicht en obesitas

De cijfers over overgewicht en obesitas bij Roosendaalse inwoners kunnen afgezet worden tegen 2017 (zie tabel 1). Onderstaande cijfers laten zien dat het bewustzijn omtrent het maken van gezondere keuzes voor het bereiken of behouden van een gezond gewicht nog niet geheel aanwezig is. Zo is er een stijgende lijn in het aantal jongvolwassenen in West-Brabant met overgewicht en/of obesitas. In Roosendaal heeft namelijk 56% van de inwoners van 18 jaar en ouder overgewicht. Dit is gelijk aan de regio, maar hoger dan in Nederland. Daarnaast zijn ook volwassenen zwaarder geworden in de afgelopen jaren en zijn de ouderen met overgewicht, inclusief obesitas, even zwaar/ ongezond gebleven.

Daarnaast blijkt dat overgewicht vaker voorkomt bij 50-plussers, mannen en lager opgeleiden. Het bevorderen en stimuleren van gezond gedrag blijft dus ook voor de komende jaren een aandachtspunt.

Doelgroep	2017	2020	2022
Kinderen ¹ met overgewicht inclusief obesitas (2 t/m 11 jaar West-Brabant)	Totale groep: 7% Meisjes: 9,7% Jongens: 7,3%		Meisjes: 12% Jongens: 11%
Niet-Nederlandse kinderen tot 12 jaar met overgewicht inclusief obesitas (West-Brabant)	Nederlandse herkomst: 8,5% Turkse herkomst: 30,4% Marokkaanse herkomst: 21,1%		Nederlandse herkomst: 9% Westerse migratieachtergrond: 13% Migratieachtergrond: 24%
Kinderen tot 12 jaar met obesitas (West-Brabant)	Totale groep: 3%		Meisjes: 2% Jongens: 3%
Jongvolwassenen (Roosendaal)			16-17 jaar: 16% 18-20 jaar: 24% 21-25 jaar: 34%
Volwassenen met overgewicht of obesitas (Roosendaal)	M/V: 49%	M/V: 53%	
Ouderen met overgewicht of obesitas (Roosendaal)	M/V: 64%	M/V: 64%	

Tabel 1: percentage overgewicht en obesitas bij inwoners Roosendaal (GGD, 2021) (GGD, 2021b)

Uit data van de themakaart Beweging Volwassenen- en Ouderenmonitor 2020 blijkt dat mentale gezondheid en bewegen en sport samenhangen. Brabanders sporten gemiddeld één dag per week minder wanneer zij zich niet psychisch gezond voelen. Verder lijkt er ook een correlatie te zijn tussen mentale gezondheid en obesitas. Zo heeft 20% van de psychisch ongezonde Brabanders obesitas tegenover 14% die zich wel psychisch gezond voelen. Daarnaast hebben Brabantse inwoners met een hoog risico op een depressie of een angststoornis vaker obesitas dan mensen met een laag tot matig risico. Ook hebben (zeer) ernstig eenzame Brabanders vaker obesitas, 21% tegenover 16%. Dit laat ook het belang zien van het bevorderen van een psychische gezondheid om fysieke klachten te voorkomen die kunnen optreden bij obesitas (hart- en vaatklachten, diabetes, kanker) (GGD West-Brabant, 2020).

¹ Het gemeten overgewicht inclusief obesitas bij kinderen in het jaar 2022 is alleen beschikbaar op West-Brabant niveau in verband met een te klein respondentenniveau in Roosendaal.

WAT WILLEN WE BEREIKEN

AMBITIE:

Meer Roosendalers bereiken een gezond gewicht en hebben een gezonde leefstijl.

DOEL:

Bij het behalen van onze ambitie dat meer Roosendalers een gezond gewicht bereiken en een gezonde leefstijl hebben, willen we de focus leggen op de veerkracht en eigen regie van de inwoners van Roosendaal met betrekking tot gezondheid (Positieve Gezondheid). Het is van belang dat inwoners langer in goede gezondheid thuis kunnen blijven wonen en gestimuleerd worden om deel te nemen aan de samenleving (eenzaamheid tegengaan).

Daarnaast willen we dat alle kinderen en jongeren in Roosendaal in een gezonde rookvrije omgeving op kunnen groeien. Om dit te bereiken willen we dat sportverenigingen, scholen, kinderdagverblijven en alle andere (jongeren) organisaties in 2025 rookvrij zijn. We streven er daarnaast naar dat alle Roosendalers een gezond gewicht hebben en houden. Onder andere door het stimuleren van gezonde beweeg- en voedingskeuzes proberen we deze gezonde samenleving te bereiken. Ook willen we dat het drinken van alcohol een bewustere keuze is en dat inwoners weten wat de effecten zijn op de gezondheid. Dit doet Roosendaal door het inzetten van handhaving, toezicht en het bewust maken van inwoners.

WAT GAAN WE HIERVOOR DOEN

JOGG (Gezonde jeugd gezonde toekomst)

Jongeren op gezond gewicht (JOGG) is een van de initiatieven in Roosendaal voor het bevorderen van gezond gedrag en gewicht bij kinderen en jongeren. De uitvoering van JOGG heeft de afgelopen periode verschillende activiteiten ondersteund ter bevordering van gezond gedrag en gewicht bij kinderen en jongeren. Projecten bestonden uit de RSDFIT! week, wandelvierdaagse, kleutervierdaagse, jeugdontbijt, gezonde school etc. De projectcoördinator van JOGG geeft hierbij ook duidelijk aan dat scholen de grootste aanjager (moeten) zijn van gezond gedrag. In de huidige aanpak schenken we meer aandacht aan de doelgroepen in een kwetsbare positie (bijvoorbeeld lage sociaal economische status). Daarnaast is JOGG onderdeel geworden van RSDFIT! in 2020 om zo samen op te trekken binnen Roosendaal.

Kinderen naar een gezond gewicht

Bij de netwerkaanpak Kind naar Gezonder Gewicht (KNGG), zoals beschreven in het 'Landelijk model ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas' (VU/Care for Obesity 2018), staan het kind en de samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein centraal. Overgewicht of obesitas is aanleiding om in gesprek te gaan. Vanuit daar kijken we naar achterliggende oorzaken, de huidige situatie en ondersteuning van het kind en gezin

Vaak staan onderliggende problemen een gezonde leefstijl in de weg. Denk bijvoorbeeld aan psychische en psychosociale factoren of problemen in het gezin als gevolg van schulden of werkloosheid. Voor een duurzame verandering is daarom meer nodig dan alleen ondersteuning gericht op voeding, beweging en slaap.

In Roosendaal zijn we reeds gestart met KNGG en onderzoeken we hoe we dit verder in Roosendaal kunnen implementeren.

JOGG en KNGG versterken elkaar en werken samen naar een gezonde jeugd met een gezonde toekomst. Waar JOGG zich vooral richt op preventie in brede zin, gaat KNGG echt met het kind en de ouders in gesprek voor een interventie op maat.

Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI)

Een gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) is een programma voor mensen met overgewicht of obesitas. Een GLI helpt mensen bij een gedragsverandering. Het is voor mensen met overgewicht of obesitas belangrijk om een gezonde leefstijl te bereiken en vooral te behouden. Vanaf 1 januari 2024 geldt deze vergoeding van enkele GLI-methodeken voor zowel kinderen jonger dan 18 jaar, als volwassenen. We gaan als gemeente in gesprek met de zorgpartners over hoe wij als gemeente kunnen bijdragen.

Doorpakken op het realiseren van een rookvrije generatie

Door middel van het RSDFIT!-akkoord hebben lokale partners toegestemd met de ambitie om kinderen in een rookvrije omgeving op te laten groeien. Andere projecten en stappen bestaan uit: Stoptober, media gebruik, aangesloten bij Nederland Rookvrij en de E-learning Rookvrije start voor alle zorgverleners die gesprekken voeren met (aanstaande) ouders.

NIX 18

Door middel van het RSDFIT!-akkoord hebben lokale partners toegestemd met de ambitie om geen alcohol onder de 18 te verstrekken. Verder is er een NIX18 werkgroep die bestaat uit verschillende partners uit het werkveld om elkaar te informeren over ontwikkelingen en preventieactiviteiten. Afspraken met elkaar zijn geborgd in het Preventie en Handhavingsplan Alcohol.

Inspelen op preventietrends

Samen met de GGD onderzoeken we kansen op het gebied van gezondheid & preventie en bekijken hoe/of we die kunnen implementeren in Roosendaal. Voorbeelden hiervan zijn gehoorschade en zonnebrandpreventie.

Preventie op dementie

Met de jaarlijkse campagne 'Je bent zelf het medicijn' wordt bewustwording gestimuleerd rondom dementie. Een gezonde leefstijl, jezelf uitdagen en voldoende bewegen, verminderen het risico op dementie met meer dan 30% (Preventie van Dementie - Alzheimer Nederland).

Aanbieden van valpreventie

Een goede gezondheid draagt bij aan een vitaal leven op latere leeftijd. Desondanks ontstaan met het toenemen van de leeftijd ook lichamelijke ongemakken. Het voorkomen van valongelukken onder ouderen is van belang voor behoud van vitaliteit, sociale contacten en zingeving (landelijke gezondheidsnota). In Roosendaal zijn we onlangs gestart met pilots omtrent valpreventie. Het is de wens om dit naar heel Roosendaal uit te breiden op wijk/dorpsniveau om de deelname zo laagdrempelig mogelijk te houden.

Het bevorderen van Positieve Gezondheid in de samenleving

Positieve Gezondheid staat benoemd als onze werkwijze. We willen graag bewoners ondersteunen zodat zij de regie over hun eigen leven behouden. Dat doen we o.a. door middel van acties vanuit het Netwerk Eenzaamheid Roosendaal (NER) en het platform Grip Op Kwetsbaarheid (GOK). Medewerkers en vrijwilligers worden verder opgeleid om het gesprek via Positieve Gezondheid te voeren met onze Roosendalers.

Bewegen en stimuleren ontmoeten in de buitenruimte.

Het ontwerpen en ontwikkelen van een toegankelijke en passende (buiten)ruimte waarin mensen gezond oud kunnen worden en natuurlijk bewegen gestimuleerd wordt. Denk aan een hofje waar (ouderen) inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Maar ook aan een leefomgeving waarin mensen zich passend en zelfstandig kunnen verplaatsen van A naar B.

Stimuleren en motiveren van fietsen in Roosendaal

We willen de stad en dorpen bereikbaar houden, fietsen draagt daaraan bij. En daarnaast is het duurzaam, gezond en goedkoop. Samen met de fietsersbond en Veilig Verkeer Nederland wordt fietsgebruik de komende jaren gestimuleerd door een integraal fietsplan (een integraal plan dat alle projecten bevat dat fietsen aantrekkelijker maakt). Denk aan extra fietsenstallingen, veilige en aantrekkelijke fietspaden, acties om meer de fiets te pakken etc.

Terugdringen gezondheidsverschillen door een integrale aanpak.

Gezondheid en welzijn hangen samen met eenzaamheid, stress door financiële problemen, zelfredzaamheid, veerkracht, insluiting in plaats van uitsluiting, weerbaarheid en mogelijkheden tot participeren in de samenleving. Het voorkomen van grote verschillen in gezondheid is van belang voor de veiligheid, duurzaamheid, leefbaarheid en betaalbaarheid van onze maatschappij.

Verbinding met:

- Sociale basis
- Bewegvisie en FITAkoord (o.a. RSDFIT!)
- Preventie- en Handhavingsplan Alcoholbeleid
- Woonzorgbeleid
- Programma Meedoen en gelijke kansen - Inclusieve samenleving
- Bestaanszekerheid

PIJLER 3: PSYCHISCH GEZOND EN WEERBAAR

WAAROM

Psychische problemen worden vaak veroorzaakt door stress en mentale druk als gevolg van levensomstandigheden, levensgebeurtenissen, leefomgeving, sociaal isolement of de veeleisende (digitale) samenleving. Het vermogen van mensen om hiermee om te gaan is afhankelijk van hun veerkracht en hun hulpbronnen, zoals hun sociale omgeving. Mentale gezondheid en veerkracht zijn essentiële voorwaarden om gezond te leven en gezond op te groeien. Maar de mentale gezondheid staat in toenemende mate onder druk.

Risicofactoren voor het ontstaan van een verminderde mentale gezondheid kunnen onder andere bestaan uit: persoonlijke omstandigheden als overlijden, scheiden, baanverlies, etc. Maar ook stress, inkomensonzekerheid, financiële schulden, lichamelijke gezondheid, eenzaamheid, armoede, etc.

In de afgelopen jaren is duidelijk geworden dat de coronacrisis een groot effect heeft gehad op jongeren. De mentale gezondheid was lager dan bij andere leeftijdsgroepen. De destijds genomen maatregelen zoals het sluiten van horeca, sportscholen en onderwijs hadden een grote impact op het dagelijks leven en de gezondheid. Jongeren gaven aan vaker last te hebben van angst, stress of eenzaamheid (RIVM, z.d.).

In de periode van 2018 tot 2022 werd er gefocust op het verbeteren en stimuleren van de mentale weerbaarheid en gezondheid van jongeren. Hiervoor werden preventieve activiteiten ingezet zoals: voorlichting op middelbare en/of basisscholen met betrekking tot gamen, social media, middelengebruik, pesten en sociale veiligheid. Belangrijk was om ook de omgeving (ouders) van het kind te betrekken.

Het andere doel was de oorzaak achterhalen voor het ontstaan van psychische gezondheidsproblemen (depressie en angststoornissen) bij volwassen Roosendalers. GGD was hierbij een belangrijke partner om actuele oorzaken, cijfers en handelingsperspectieven op te halen. Als aanvulling daarop is gemeente Roosendaal samen met de GGD en lokale maatschappelijk partners op zoek gegaan naar laagdrempelige en wijkgerichte interventies om de psychische gezondheid te bevorderen.

PIJLER 3 PSYCHISCH GEZOND EN WEERBAAR

AMBITIENOTA GEZONDHEIDSBELEID 2024-2028

BEELD IN CIJFERS

Mentale gezondheid Roosendaalse jongeren

Van de Roosendaalse jongeren geeft 81% momenteel aan zijn gezondheid als (zeer) goed te ervaren. In 2019 was de indicator "gelukkig voelen" 83%, nu is deze gedaald naar 73%. Het is opvallend dat jongens een gunstigere score hebben bij de indicator "psychische klachten" dan meisjes (17% tegenover 40%). In Roosendaal geeft 23% van de jongeren aan dat ze nog steeds last hebben van de gebeurtenissen die ze hebben meegemaakt in de coronaperiode (quarantaine, doormaken van corona, overlijden van een naaste). 86% van de jongeren geeft daarbij wel aan bij iemand terecht te kunnen als ze met een probleem zitten (GGD West-Brabant, 2022).

Psychosociale problemen kinderen (4 tot 11 jarigen)

Kinderen kunnen last hebben van psychosociale problemen of juist een verhoogd risico hebben op deze problematiek. In 2017 had 11% van de 4 tot 11 jarigen een verhoogd risico op het krijgen van psychosociale problemen. In 2021 is dit minimaal verhoogd tot 12% voor deze leeftijdsgroep (GGD, 2021c). Eventuele oorzaken van psychosociale problemen bij kinderen bestaan bijvoorbeeld uit gepest worden of stress ervaren. Zie tabel 3 voor de huidige cijfers.

Cijfers weerbaarheid en mentale gezondheid van kinderen en jongeren:

Welbevinden jeugd (GGD, 2021C)	2017	2019	2021
Voldoende weerbaarheid	92% (4-11 jaar)	88% (2 ^e /4 ^e klas VO)	89% (4-11 jaar) 84% (2 ^e /4 ^e klas VO)
Pesten			2% (0-11 jaar) 13% (2 ^e /4 ^e klas VO)
Aanwijzing voor aanwezigheid psychische klachten	10% (0-11 jaar)		12% (0-11 jaar)
Stress ervaren door één of meerdere factoren		47% (2 ^e /4 ^e klas VO)	50% (2 ^e /4 ^e klas VO)
Suicide overwogen			24% (2 ^e /4 ^e klas VO)
Snel herstel na een moeilijke periode			62% (2 ^e /4 ^e klas VO)

TABEL 3: welbevinden jeugd (GGD, 2021C)

Volwassenen

In 2018 bleek dat het percentage volwassenen met een matig tot hoog risico op een angststoornis of depressie in Roosendaal gemiddeld significant hoger was dan voor de regio West-Brabant. Roosendaal sprong er in deze regio uit namelijk; 10% in Roosendaal versus 7,3% in West-Brabant en 7,1% landelijk. Voor de ouderen geldt dat het beeld in Roosendaal niet afweek van West-Brabant als het ging om het risico op een angststoornis of depressie. In de herijking wordt gekeken naar het percentage hoog risico op een angststoornis of depressie. Hieruit blijkt dat 9% van de volwassen Roosendalers de laatste vier weken een hoog risico had op een angststoornis of depressie. Dit is gelijk aan West-Brabant en Nederland. Daarnaast had 23% van de volwassenen in Roosendaal (gelijk aan West-Brabant en Nederland) psychische klachten ervaren in de afgelopen vier weken. Waarbij opnieuw vooral vrouwen vaker psychische klachten ervaren dan mannen.

WAT WILLEN WE BEREIKEN

AMBITIE:

Meer Roosendaalse jongeren en (jong)volwassenen² hebben een sterkere mentale gezondheid.

DOEL:

Het versterken van weerbaarheid en veerkracht van de inwoners van Roosendaal. Daarnaast willen we bereiken dat minder Roosendalers een verhoogd risico hebben op het krijgen van een angststoornis, depressie of eenzaamheidsklachten.

WAT GAAN WE HIERVOOR DOEN?

Verkrijgen van inzicht in de mentale gezondheid bij jongeren

Komende jaren is er meer duidelijkheid en kennis over de aard, omvang en determinanten van mentale gezondheid bij jongeren. Dit ontstaat onder andere door de overeenstemming over begrippen en definities. Deze opdracht wordt opgepakt door het RIVM in samenwerking met de GGD. Waarna gemeentes hier invulling aan kunnen geven door het inzetten van passende interventies.

Inzetten van passende interventies

Het inzetten van passende interventies per doelgroep wordt gestimuleerd in de gemeente Roosendaal. Op deze manier wordt bewerkstelligd dat jongeren, jongvolwassenen en volwassenen minder stress en prestatiedruk ervaren in het leven en positieve mentale gezondheidsvaardigheden worden gestimuleerd. Voorbeelden hiervan zijn Join Us, KOP/ KOV trainingen, Sociaal Vitaal in Kleur en Pauzepunt.

² Jongvolwassenen: volgens de GGD leeftijd tussen de 16 en 25 jaar oud.

Inzetten van Welzijn op Recept

Roosendaal is in oktober 2021 gestart met Welzijn op Recept. Welzijn op Recept is een alternatief voor mensen met psychosociale klachten (Welzijn op Recept. Wat is het?, z.d.). Voor deze klachten is geen medische of psychologische behandeling noodzakelijk. De huisarts verwijst de patiënt door naar een welzijnscoach verbonden aan de huisartsenpraktijk. De welzijnscoach neemt contact op en gaat vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid in gesprek om de wens en de behoefte duidelijk te krijgen. Vervolgens wordt een inschatting gemaakt wat nodig en mogelijk is binnen het voorliggend veld. Zorg en welzijn werken op deze manier samen om de juiste zorg te kunnen leveren. Uit onderzoek blijkt tevens dat de inzet van Welzijn op Recept zo'n 5 tot 10 procent zorgkosten bespaart in de eerstelijnszorg, geestelijke gezondheidszorg en in de langdurige zorg. (Elst, 2023) Welzijn op Recept is één van de ketenaanpakken uit het IZA en maakt onderdeel uit van het GALA. De inzet van Welzijn op Recept wordt de komende jaren versterkt door hier meer bekendheid aan te geven en meer huisartsen te laten aansluiten.

Uitbreiding gebruik ervaringsdeskundigen en zelfhulpgroepen

Verder uitbreiden en bekendmaking van inzet ervaringsdeskundigen en zelfhulpgroepen. Het cursus- en groepsaanbod vanuit de herstelsacademie HerstelXL zal worden gecontinueerd en naar behoefte worden uitgebreid.

Verbinding met:

- Sociale basis
 - Nationaal programma onderwijs (NPO)
-

PIJLER 4: SOCIALE VERBONDENHEID

WAAROM

Een goede sociale basis is het fundament van een gezonde samenleving. We zetten in op het vergroten van sociale verbondenheid, gelijke kansen en het verminderen van eenzaamheid en uitsluiting. Mensen ervaren meer welzijn en geluk wanneer ze goede contacten hebben. Dit leidt tot meer lichamelijke en geestelijke gezondheid. Hierdoor zijn mensen ook beter in staat om met 'life events' om te gaan, zoals de geboorte van een kind of het wegvallen van een partner.

Leefomgeving

De inrichting van de fysieke leefomgeving heeft grote invloed op de gezondheid. Wanneer een omgeving toegankelijk is ingericht en natuurlijk bewegen stimuleert, draagt dat in belangrijke mate bij aan een gezonde leefstijl en sociale leefomgeving. Inwoners - met en zonder handicap - worden namelijk in staat gesteld om te sporten, te spelen, elkaar te ontmoeten etc. Wat weer bijdraagt aan het vergroten van sociale verbondenheid en het verminderen van eenzaamheid.

BEELD IN CIJFERS

Mensen die verbondenheid met anderen en sociale interacties missen, voelen zich eenzaam³. Al sinds 2009 stijgt het percentage Roosendalers tussen de 19 en 64 jaar oud dat eenzaam is. Het aantal eenzame volwassenen is in vergelijking met 2016 (42%) gestegen naar 44% in 2020. Eenzaamheid onder volwassenen is vergelijkbaar met het percentage in de regio West-Brabant (GGD, 2020b). In 2016 was ruim de helft (52%) van de ouderen in Roosendaal eenzaam, waarvan 11% destijds zelfs zeer ernstig eenzaam. In 2020 is dit gedaald naar 48% (GGD, 2020b).

Cijfers eenzaamheid volwassenen

Eenzaamheid komt onder volwassenen (44%) en ouderen (48%) vaker voor dan onder jongeren (17%).

³ Eenzaamheid is het subjectief ervaren van een onplezierig of ontoelaatbaar gemis aan (kwaliteit van) bepaalde sociale relaties. Het kan zijn dat het aantal contacten dat men heeft met andere mensen geringer is dan men wenst. Het kan ook zijn dat de kwaliteit van de gerealiseerde relaties achterblijft bij de wensen (De Jong Gierveld, 2007)

PIJLER 4 SOCIALE VERBONDENHEID

AMBITIENOTA GEZONDHEIDSBELEID 2024-2028

	2009	2012	2016	2020	2022
Is eenzaam	38%	39%	42%	44%	50%
Waarvan zeer ernstig eenzaam	8%	9%	13%	12%	12%
Is emotioneel eenzaam	17%	19%	25%	30%	30%
Is sociaal eenzaam	29%	28%	32%	28%	34%
Woont alleen	11%	13%	18%	15%	16%

TABEL 4: Trends in eenzaamheid onder volwassenen (19-64 jaar) in Roosendaal (GGD, 2020)

	2009	2012	2016	2020	2022
Is eenzaam	48%	52%	52%	48%	52%
Waarvan zeer ernstig eenzaam	8%	12%	11%	12%	13%
Is emotioneel eenzaam	20%	23%	26%	27%	29%
Is sociaal eenzaam	33%	35%	39%	33%	40%
Woont alleen	31%	32%	34%	29%	23%

TABEL 5: Trends in eenzaamheid onder ouderen (65+) in Roosendaal (GGD, 2020)

Cijfers sociale cohesie

Op basis van stellingen over sociale verbondenheid en behulpzaamheid in de buurt kwam naar voren dat in 2016 9% van de volwassenen en 15% van de ouderen in Roosendaal veel sociale cohesie ervaart. In 2020 zijn deze cijfers gestegen naar 11% en 18%, en laten zien dat de sociale samenhang vergroot is (GGD, 2020b). Echter, als we kijken op wijkniveau blijkt dat daarin nog wel verschillen aanwezig zijn.

WAT WILLEN WE BEREIKEN

AMBITIE:

Het aantal eenzame of sociaal geïsoleerde jongeren, volwassenen en ouderen daalt.

DOEL:

Om deze ambitie te realiseren is het van belang dat de sociale cohesie en verbondenheid onder inwoners wordt versterkt, mede door het investeren in de fysieke leefomgeving, contacten en verbondenheid van Roosendalers. Het is belangrijk dat iedereen kan meedoen op alle onderdelen van het leven. Net zoals in 2018 focussen we wederom op volwassenen en ouderen in kwetsbare situaties die eenzaam of geïsoleerd zijn of die hier een groot risico op lopen. Te denken valt aan ernstig gezondheidsverlies zoals dementie, het verlies van een dierbare, onveiligheid vanwege seksuele diversiteit en/of genderidentiteit, ontslag, verhuizing of een baan, een intensieve mantelzorgsituatie, een langdurige armoedesituatie en ouderen met een migratieachtergrond die de Nederlandse taal niet goed machtig zijn. Daarnaast ligt onze focus op jongeren en het voorkomen van langdurige eenzaamheid. Het is van belang dat doorgezet wordt op het aanpakken van deze eenzaamheid, waarbij ook de moeilijkere bereikbare inwoners in beeld komen.

WAT GAAN WE HIERVOOR DOEN

Inzet op laagdrempelige ondersteuning

In Roosendaal vinden we het belangrijk dat inwoners laagdrempelig en snel hulp en ondersteuning kunnen krijgen. Daarom zet Roosendaal in op een sterk netwerk van vrij toegankelijke voorzieningen waar inwoners terecht kunnen als dat nodig is. We werken preventief en zorgen dat inwoners op tijd gezien en gehoord worden. De spin in dit web is Inwonersondersteuning Roosendaal (IOR). Inwonersondersteuning Roosendaal is het aanspreekpunt voor al onze inwoners met individuele hulpvragen over onder andere geldzaken, gezin en relaties, zelfstandig wonen en leven. Mantelzorgondersteuning Roosendaal en Welzijn op Recept zijn onderdelen van Inwonersondersteuning Roosendaal. Middels het GALA en IZA kunnen we de al bestaande voorzieningen versterken en indien nodig uitbreiden.

Dementievriendelijke samenleving

Dementie is volksziekte nummer 1. Er zijn meer dan 50 soorten, waarvan Alzheimer de bekendste is. In 2023 leven in Nederland naar schatting 290.000 mensen met dementie. Omdat we steeds ouder worden, stijgt dat aantal in 2040 naar meer dan een half miljoen.

De meeste mensen met dementie wonen thuis. Het geleidelijk verliezen van het geheugen en vaardigheden, heeft grote impact op het dagelijks leven. Daarom werken we actief aan een dementievriendelijke samenleving waar inwoners, bedrijven en organisaties zich actief inzetten voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Waarin iedereen weet wat dementie is en dit accepteert: van bakker en buurman tot sportclub en

wijkagent. Hierdoor kunnen mensen met dementie gewoon boodschappen doen, hun bankzaken regelen, naar hun vereniging gaan of de bibliotheek of een museum bezoeken. En wordt een helpende hand geboden wanneer zij het even niet meer weten. Het is van groot belang dat we mensen met dementie en hun mantelzorgers ondersteunen om zo lang mogelijk mee te doen in de samenleving op een manier die bij hen past.

Voortzetten en monitoring van de aanpak eenzaamheid

Roosendaal kent zorgelijke cijfers als het gaat om eenzaamheid onder inwoners. Om die reden heeft Roosendaal het Actieplan Ontmoeten en Verbinden opgezet. Roosendaal is tevens aangesloten bij Eén tegen Eenzaamheid. Lokale formele en informele organisaties en individuele bewoners zijn aangesloten bij het Netwerk Eenzaamheid Roosendaal (NER). Doelstellingen zijn:

- Het taboe doorbreken en het gesprek over eenzaamheid voeren: In 2025 voelen alle Roosendalers zich vrij om te praten over hun gevoelens van eenzaamheid.
- Zorgen dat effectieve hulp beschikbaar en vindbaar is voor mensen die eenzaamheidsgevoelens ervaren: In 2025 is het percentage Roosendalers dat lijdt aan langdurige eenzaamheid gedaald ten opzichte van 2021.

Met het Actieplan Ontmoeten en Verbinden geven we uitvoering aan de aanpak eenzaamheid. Er zijn een aantal interventies die in Roosendaal momenteel worden ingezet, waaronder UP! groepsgesprekken, Sociaal Vitaal in Kleur, de cursus Creatief Leven en Join Us. Tevens organiseert het NER bijeenkomsten om het thema eenzaamheid onder de aandacht te brengen bij professionals en vrijwilligers en bespreekbaar te maken. Dit alles op basis van het gedachtegoed van Positieve Gezondheid. Roosendaal zet deze aanpak voort. We monitoren het Actieplan Ontmoeten en Verbinden jaarlijks en evalueren jaarlijks.

Trainingen en deskundigheidsbevordering

Trainingen en deskundigheidsbevordering van professionals en vrijwilligers om eenzaamheid en sociaal isolement op tijd op te sporen, bespreekbaar te maken en eventueel op te volgen. De afgelopen jaren zijn er al verschillende trainers in Positieve Gezondheid opgeleid van de maatschappelijke organisaties Humanitas, Social Klus en WijZijn/Wonen+. Daarnaast zijn ook vrijwilligers getraind in het gebruik van Positieve Gezondheid en hoe ze het andere brede gesprek kunnen voeren met onze inwoners (zie Positieve Gezondheid). Hier wordt dus ook de komende jaren op doorgepakt. Daarnaast sluiten we aan bij lopende initiatieven. Worden partijen en (sociale) partners uitgenodigd om aan de slag te gaan met eenzaamheid, sociale cohesie en het vergroten van de eigen veerkracht.

Monitoring en voortzetten van het aanbod succesvolle activiteiten

Monitoring en voortzetten van het aanbod succesvolle activiteiten. Zoals JoinUs waarbij jongeren deelnemen aan bijeenkomsten en aan de slag kunnen en hun gevoelens van eenzaamheid kunnen aanpakken, het sociale netwerk vergroten en het verbeteren van hun zelfredzaamheid, weerbaarheid en veerkracht. We willen hiermee realiseren dat het

activiteiten- en trainingsaanbod voor inwoners, vrijwilligers en professionals actueel, goed vindbaar en duurzaam belegd is bij de organisaties in Roosendaal. Daarnaast wordt ingezet op de monitoring van eenzaamheid in Roosendaal door middel van inwonerenquêtes. En starten we met monitoring van huidige en nieuwe activiteiten en interventies op het gebied van eenzaamheid.

Passende activiteiten voor iedereen

We versterken de huidige aanpak en onderzoeken welke aanpak nodig is om de huidige en eventuele nieuwe inwonersgroep te bereiken in het kader van de inclusieve samenleving. Tevens zetten we meer in op ouderen met een migratieachtergrond via bijvoorbeeld Sociaal Vitaal in Kleur (ontmoeting tijdens georganiseerde beweegactiviteiten) en leggen de verbinding met de Dementievriendelijke gemeente-aanpak waar ook extra ingezet wordt op migrantenouderen.

Verbinding met:

- Sociale basis
- Inclusieve samenleving - Meedoen en gelijke kansen 2024 - 2027

UITVOERING, MONITORING EN FINANCIERING

EVALUATIE EN MONITORING

In deze nota staan de beleidsambities van de gemeente Roosendaal tot 2030. Het realiseren van een substantiële verbetering van de volksgezondheid vraagt om een langdurige investering en geduld. Aan de hand van de actuele cijfers uit de gezondheidsmonitors van de GGD vindt er monitoring plaats. Ook zal er geëvalueerd worden door middel van gesprekken met de netwerkpartners over de gerealiseerde projecten, resultaten van de afgelopen vier jaar en eventuele nieuwe ontwikkelingen. Zo kan bekeken worden welke pijlers extra aandacht nodig hebben, waar er anders gehandeld moet worden of juist doorgepak moet worden op goed resultaat.

Ter bevordering en het vergemakkelijken van de herijking over 4 jaar wordt er een aanbeveling gedaan om het contact met de netwerkpartners, projectleiders en accounthouders zo optimaal mogelijk te houden en ze het belang van monitoren uit te leggen. Resultaten kunnen namelijk beter vergeleken worden en het laat zien of de ingezette interventies daadwerkelijk succesvol zijn ter bevordering van de gemoedstoestand, gezondheid, financiële situatie, weerbaarheid etc. van de inwoners.

UITVOERING EN FINANCIËN

Zoals aangegeven gaat het hier om een ambitiesnota lokaal gezondheidsbeleid. Dit betekent dat er verschillende doelen geambieerd worden op het gezondheidsgebied binnen de gemeente Roosendaal. De afgelopen vier jaar zijn die opgestelde ambities omgezet in concrete plannen en projecten in aanvulling op wat er nu al gebeurt in Roosendaal. Waar mogelijk en relevant blijven we dit ook in de toekomst samen met de beoogde doelgroepen doen dan wel nauw afgestemd op hun behoeften.

Het budget dat nodig is voor de uitvoering van projecten en activiteiten uit de lokale nota gezondheidsbeleid worden valt binnen de beschikbare budgetten. Voor de uitvoering wordt er gebruik gemaakt van verschillende budgetten uit de programmabegroting, dit zijn er meerdere ter bevordering van de integraliteit. Daarnaast zijn er via het rijk middelen beschikbaar uit de Specifieke Uitkering (SPUK). Dit is een uitkering waarbij de financiering van programma's en projecten worden gebundeld voortkomend uit beleid vanuit het rijk. De gemeente Roosendaal kan hierbij subsidie aanvragen voor deze verschillende projecten en programma's. Hierbij wordt een plan van aanpak ingediend waarbij het doel bestaat uit het bevorderen van de Positieve Gezondheid van onze inwoners. Dekking van de kosten voor projecten en activiteiten in de periode 2022 tot 2030 wordt meegenomen bij de actualisatie van deze nota over 4 jaar.

UITVOERING, MONITORING EN FINANCIERING

AMBITIENOTA GEZONDHEIDSBELEID 2024-2028

BIJLAGE 1: ALGEMENE CIJFERS

KINDEREN EN JEUGD

Etniciteit

In 2017 had 22 procent van de 0-11 jarigen een migratieachtergrond, waarvan 12% niet westers. In de regio West-Brabant had gemiddeld 7% van de 0-11 jarigen een niet westerse migratieachtergrond.

In 2021 heeft 25% van de 0-11 jarigen een migratieachtergrond, waarvan 12% niet westers. In de regio West-Brabant is het gemiddelde percentage niet westerse kinderen opgelopen tot 11%.

Eenoudergezinnen

In 2017 woonde 11 procent van de jeugd in Roosendaal in een eenoudergezin. In 2021 woont 8% van de kinderen tussen 0 en 11 jaar in een eenoudergezin en 8% van de jongeren in een eenoudergezin.

Werk en inkomen

In 2017 had in Roosendaal 8% van de gezinnen met kinderen in de leeftijd van 0-11 jaar een huishoudinkomen van 1500 euro of lager. Negen procent van de ouders geeft aan dat het gezin moeite heeft om rond te komen.

In 2021 heeft 9% van de ouders/gezinnen met kinderen tussen de 0 en 11 jaar moeite om rond te komen.

VOLWASSENEN

Etniciteit

In 2016 had 28% van de volwassenen een migratieachtergrond. Daarvan is 15% van niet westerse herkomst. In West-Brabant had 19% een migratieachtergrond, waarvan 9% van niet westerse herkomst.

In 2022 was 26% een inwoner met migratieachtergrond waarvan 13% niet westers. In West-Brabant heeft 20% een migratieachtergrond, waarvan 9% niet westers.

Opleiding en inkomen

In de vorige nota had 7% van de volwassenen geen opleiding of alleen lager onderwijs en 23% Mavo/LBO niveau. In 2022 heeft 22% van de volwassenen een Mavo/LBO niveau.

21% had enige tot grote moeite met financieel rondkomen. In 2022 is dit gedaald naar 19%.

Alleenstaanden

Het aantal alleenstaanden volwassenen was in 2016 18%. In West-Brabant was dit 14%.

OUDEREN

Etniciteit

In 2016 was het aantal ouderen met een migratieachtergrond 12%, waarvan 2% van niet westerse herkomst. In 2022 heeft 13% een westerse migratieachtergrond en 2% een niet-westerse migratieachtergrond.

Opleiding en inkomen

In de vorige nota had 15% geen opleiding of alleen lager onderwijs gevolgd en 23% heeft Mavo/LBO niveau. Van de ouderen ontving 21% alleen AOW en 10% had enige tot grote moeite met financieel rondkomen.

In 2022 heeft 55% van de ouderen een Mavo/LBO niveau. Van de ouderen ontvangt AOW en 9% heeft moeite met financieel rondkomen.

Alleenstaanden

In 2018 woonde 34% van de ouderen in Roosendaal alleen. 33% van deze inwoners had ook geen duurzame relatie. In 2022 woont 28% van de ouderen alleen.

BRONNENLIJST

De gemeentelijke rol in gezondheidsbeleid | VNG. (z.d.). VNG.

<https://vng.nl/artikelen/de-gemeentelijke-rol-in-gezondheidsbeleid>

Elst, L. v. (2023). Welzijn op Recept kan tot 10 procent zorgkosten besparen.

<https://www.skiper.nl/nieuws/welzijn-op-recept-kan-tot-10-procent-zorgkosten-besparen/>

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2022, 9 december). *Maatregelen Nationaal Preventieakkoord*. Gezondheid en preventie | Rijksoverheid.nl.

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gezondheid-en-preventie/nationaal-preventieakkoord

Gezondheid breed op de agenda: Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020 - 2024. (2020). In *Rijksoverheid*. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Geraadpleegd op 3 april 2023, van <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-4b47ffb9-76f1-4550-8c07-846124b42818/pdf>

Gemeente Roosendaal. (2022). college programma 2022 - 2026: Zij aan Zij in een gemeente met ambitie. In *Roosendaal.nl*. Geraadpleegd op 19 april 2023, van <https://roosendaal.nl/file/3969/download>

[Staatscourant 2023, 4245 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officiëlebekendmakingen.nl\)](https://www.staatscourant.nl/overheid/overheid.nl-officiële-bekendmakingen-officiële-bekendmakingen.nl)

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2023). *Gezond en Actief Leven Akkoord: Gemeenten en GGD'en, zorgverzekeraars en VWS zetten gezamenlijk in op een gezond en actief leven met een stevige sociale basis*. Geraadpleegd op 19 april 2023, van <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-e8e739b2e77bf92b7bfed78d4569ae4ecbce8dac/pdf>

der Rijksfinanciën, I. (2020). Naar een inclusieve samenleving in ons land, niemand aan de kant. *Brede maatschappelijke heroverweging, Den Haag: Inspectie der Rijksfinanciën. Voogd, J. en R. Cuperus (2021), Atlas van afgehaakt Nederland. Over buitenstaanders en gevestigden, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.*

GGD West-Brabant. (2022). Gemeenteprofiel Roosendaal : Kindmonitor 0-11 jaar 2021. In Brabantscan.

GGD West-Brabant. (2020). *Beweging volwassenen en ouderen*. Brabantscan GGD. Geraadpleegd op 3 mei 2023, van <https://brabantscan.nl/jive/report?openinputs=true&id=vom2020beweging>

Jongeren in tijden van corona. (z.d.). RIVM.

<https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/jongeren-in-tijden-van-corona>

Thuiszorg West-Brabant. (2022). Inhoudelijke verantwoording 2022 basispakket jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar. In Thuiszorg West-Brabant.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2018). Actieprogramma Kansrijke Start. In *rijksoverheid.nl*.

Wat doet een GGD - GGD GHOR Nederland. (2021, 30 november). GGD GHOR Nederland. <https://ggdghor.nl/home/wat-doet-een-ggd/>

RSDfit. (2021). FIT! Akkoord. In *rsdfit*. Geraadpleegd op 4 mei 2023, van <https://rsdfit.nl/wp-content/uploads/2020/08/FIT-Akkoord-juli-2020.pdf>

GGD West-Brabant. (2022, mei). *Corona gezondheidsmonitor jeugd 2021*. Brabantscan. Geraadpleegd op 24 mei 2023, van https://brabantscan.nl/Jive/report/?id=cgmj21_gemeente22_1674

Beweegrichtlijnen - Kenniscentrum Sport en Bewegen. (z.d.). Kenniscentrum Sport en Bewegen. <https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/producten/beweegrichtlijnen/>

GGD. (2021). *Brabantscan voeding en bewegen*. Brabantscan. Geraadpleegd op 24 mei 2023, van <https://brabantscan.nl/dashboard/jeugd--0-18-jaar-/voeding-en-bewegen>

GGD. (2021b). *Brabantscan voeding en bewegen*. Brabantscan. Geraadpleegd op 24 mei 2023, van <https://brabantscan.nl/dashboard/volwassenen--18--jaar-/voeding-en-bewegen>

Inhoudelijke toelichting SSNB. (2022, 1 december). Sport Service Noord Brabant. Document op te vragen bij gemeente Roosendaal of SSNB.

GGD. (2021c). *Welbevinden*. Brabantscan. Geraadpleegd op 24 mei 2023, van <https://brabantscan.nl/dashboard/jeugd--0-18-jaar-/welbevinden>

GGD. (2020). *Brabantscan - psychische gezondheid en welbevinden*. Brabantscan. Geraadpleegd op 25 mei 2023, van <https://brabantscan.nl/jive>

World Obesity Federation. (2023). World Obesity Atlas 2023. In *World Obesity*. Geraadpleegd op 6 maart 2023, van <https://www.worldobesityday.org/resources/entry/world-obesity-atlas-2023>

34 procent van de Nederlanders minder gaan sporten tijdens de coronapandemie - NOCNFS. (z.d.). <https://nocnfs.nl/nieuws/2020/11/34-procent-van-de-nederlanders-sport-minder-tijdens-coronapandemie>

Gemeente Roosendaal. (2021). Factsheet V: Participatie en voorzieningen: Bewonersenquête 2021 [Dataset; Word document].

GGD. (2020b). *Sociale leefomgeving*. Brabantscan. Geraadpleegd op 10 mei 2023, van <https://brabantscan.nl/dashboard/volwassenen--18--jaar-/sociale-leefomgeving>

Bieleman, E. L., Visscher, T. L. S., & Zantinge, E. M. (z.d.). *Overgewicht gevolgen*. vzinfo.nl. Geraadpleegd op 11 mei 2023, van <https://www.vzinfo.nl/overgewicht/gevolgen>

RIVM. (z.d.). *Support for improving health in all policies* <https://www.rivm.nl/en/news/support-for-improving-health-in-all-policies>

Alzheimer Centrum Limburg. (z.d.). *Het project*. Geraadpleegd op 6 juni 2023, van <https://www.wezijnzelfhetmedicijn.nl/over/het-project>

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022, 13 december). Meer vrouwen dan mannen met psychische klachten. *Centraal Bureau voor de Statistiek*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/50/meer-vrouwen-dan-mannen-met-psychische-klachten>

GGD. (2020). *Brabantscan – psychische gezondheid en welbevinden*. Brabantscan. Geraadpleegd op 14 maart 2023, van [Jive - Heeft matig tot hoog risico op een angststoornis of depressie - Roosendaal \(brabantscan.nl\)](https://www.brabantscan.nl/jive-heeft-matig-tot-hoog-risico-op-een-angststoornis-of-depressie-roosendaal)

GGD. (2020). *Sociale leefomgeving - eenzaamheid*. Brabantscan GGD. Geraadpleegd op 14 juni 2023, van <https://brabantscan.nl/dashboard/volwassenen--18--jaar-/sociale-leefomgeving>

Kenniscentrum sport & bewegen. (z.d.). Brede SPUK sport- en beweegwijzer. Kenniscentrum sport en bewegen. Geraadpleegd op 22 juni 2023, van <https://tools.kenniscentrumsportenbewegen.nl/brede-spuk-sport-en-beweegwijzer/hoofdstuk/kansrijke-start/>

Butselaar, L. (2022, 2 februari). Zo maak je sport en bewegen mogelijk voor volwassenen met inkomensarmoede. Alles over sport. Geraadpleegd op 22 juni 2023, van <https://www.allesoversport.nl/thema/meedoen-door-sport-en-bewegen/zo-maak-je-sport-en-bewegen-mogelijk-voor-volwassenen-met-inkomensarmoede/>

Institute for positive health. (z.d.). Positieve Gezondheid; wat is het? Geraadpleegd op 26 juni 2023, van <https://www.iph.nl/positieve-gezondheid/wat-is-het/>

Gemeente Roosendaal. (2018). Naar een gezond en veerkrachtig Roosendaal: Ambitienota lokaal gezondheidsbeleid 2018-2030. Geraadpleegd op 26 juni 2023, van <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR613723>

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (2022). Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. In Open overheid. Geraadpleegd op 27 juni 2023, van <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-b338d560857e5f1227939ee0e47ac14db6d6ee63/pdf>

GGD West Brabant. (2023, 22 juni). Elk kind verdient een kansrijke start - GGD West-Brabant. GGD West-Brabant. <https://www.ggdwb.nl/professional/gemeenten/het-gezond-en-actief-leven-akkoord/terugdringen-gezondheidsachterstanden/elk-kind-verdient-een-kansrijke-start/>

Trimbos-instituut. (2022, 17 november). Samen werken aan een mentaal gezonde samenleving - Trimbos-instituut. Geraadpleegd op 11 juli 2023, van <https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel/af1913-samen-werken-aan-een-mentaal-gezonde-samenleving/>

VeiligheidNL. (2023). Valpreventie. veiligheidNL. Geraadpleegd op 24 juli 2023, van <https://www.veiligheid.nl/over-ons/programmas-veiligheidnl/valpreventie>

Mulier Instituut. (2023). Mentale gezondheid in gemeentelijk beleid. Geraadpleegd op 25 juli 2023, van <https://www.mulierinstituut.nl/publicaties/27450/mentale-gezondheid-in-gemeentelijk-beleid/>

